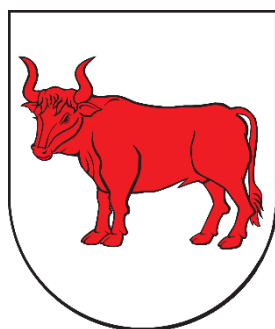

**EWALUACJA POSTĘPU REALIZACJI „LOKALNEGO
PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BIELSK PODLASKI”
WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI PROGRAMU
ZA OKRES 2017-2019**

Bielsk Podlaski, 2020

EWALUACJA POSTĘPU REALIZACJI „LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BIELSK PODLASKI”

Opracowanie powstało na zamówienie Miasta Bielsk Podlaski w ramach Umowy w sprawie obliczenia i interpretacji wskaźników monitorowania w zakresie postępu realizacji „Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bielsk Podlaski” za okres 2017 do 2019 z dnia 6 sierpnia 2020 r.

Zespół wykonujący opracowanie:

S&H Consulting:

dr Maciej Huculak (Kierownik projektu)
Anna Stankiewicz

Rysunki:

dr Maciej Huculak

EWALUACJA POSTĘPU REALIZACJI „LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BIELSK PODLASKI”

SPIS TREŚCI:

1. WSTĘP.....	5
1.1. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA	5
2. METODYKA BADAŃ I ANALIZ.....	5
2.1. ZAKRES OPRACOWANIA	5
2.3. DANE ŹRÓDŁOWE	7
2.4. METODYKA OBLICZEŃ	7
3. ANALIZA WSKAŹNIKÓW REALIZACJI CELÓW LPR MBP.....	9
3.1. STRUKTURA ANALIZY	9
3.2. WZROST POZIOMU I JAKOŚCI ŻYCIA POPRZEZ WZMACNIANIE KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	9
3.3. POPRAWA WARUNKÓW DLA POWSTAWANIA I ROZWOJU PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH	10
3.4. PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU I ZAWODOWEMU	10
3.5. MODERNIZACJA I ROZBUDOWA ISTNIEJĄCEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ.....	11
3.6. POPRAWA POZIOMU BEZPIECZEŃSTWA	12
4. WNIOSKI Z MONITORINGU WSKAŹNIKÓW.	14
ZAŁĄCZNIK 1	16
SPIS ILUSTRACJI:	17
SPIS TABEL:	17

Wprowadzenie

EWALUACJA POSTĘPU REALIZACJI „LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BIELSK PODLASKI”

1. WSTĘP

1.1. Podstawa prawna opracowania

Niniejsze opracowanie ma za zadanie obliczenie i interpretację wskaźników monitorowania postępu realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bielsk Podlaski (LPR MBP) przyjętego uchwałą Rady Miasta Nr XXXV/289/17 z dnia 26 września 2017 r. zmieniającą uchwałą w sprawie przyjęcia "Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bielsk Podlaski", za okres 2017-2019.

Niniejsze opracowanie pełni rolę ewaluacji śródkresowej (*midterm*) wskaźników realizacji LPR MBP, o której mowa w tym dokumencie. Ewaluacja taka stanowi element zasadniczej części oceny efektów prowadzonych działań rewitalizacyjnych.

Weryfikacja wskaźników realizacji programu ma służyć ocenie wykonania poszczególnych celów LPR MBP i wynika wprost z jego zapisów. Rozdział 14 System monitoringu i ewaluacji (s.316) definiuje pięć wskaźników monitorowania LPR MBP, odpowiadających poszczególnym celom strategicznym programu.

2. METODYKA BADAŃ I ANALIZ

2.1. Zakres opracowania

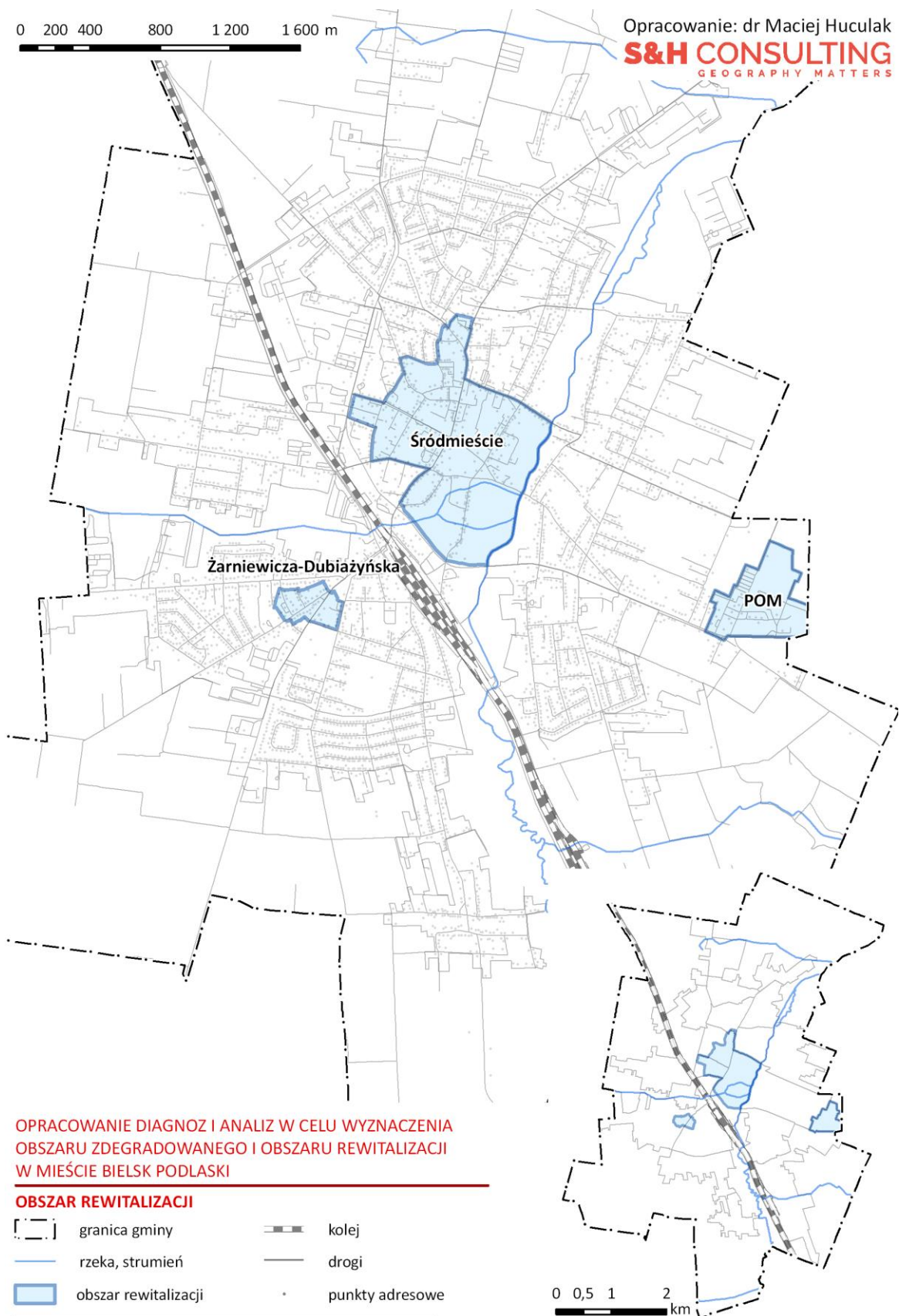
Opracowaniem objęto obszar rewitalizacji przyjęty w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Bielsk Podlaski (Rys. 2.1.1.). Do obliczenia wskaźników dla obszaru rewitalizacji konieczne było przeprowadzenie procedury analogicznej do analiz zróżnicowania wewnątrzmijskiego wykonanych na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.

Zakres czasowy opracowania obejmował trzy pełne lata kalendarzowe następujące po roku bazowym, dla którego obliczono większość wskaźników wykorzystanych w procesie delimitacji obszaru zdegradowanego i rewitalizacji tj. roku 2016. Tym samym niniejsza analiza objęła okres 2017-2019. W przypadku, jednego ze wskaźników, możliwe było uzyskanie jedynie informacji dotyczącej stanu bieżącego tj. odpowiadającego sytuacji z pierwszej dekady sierpnia 2020 r. Sytuacja ta miała miejsce w przypadku wskaźnika przedsiębiorczości. Opiera się on o dane z rejestru REGON, w przypadku którego nie jest możliwe uzyskanie informacji o podmiotach wraz z ich szczegółową lokalizacją za okresy wcześniejsze.

Zakres merytoryczny ewaluacji obejmował wszystkich pięć wskaźników wymienionych w Rozdziale 14 LPR MBP (Tab.14.1.1) tj.:

1. Liczbę osób w rodzinach otrzymujących wsparcie MOPS na 1 tys. mieszkańców.
2. Liczbę podmiotów zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym.
3. Liczbę osób bezrobotnych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym.
4. Liczbę obiektów infrastruktury, w których poprawiono funkcjonalność.
5. Liczbę wykroczeń na 1 tys. mieszkańców.

EWALUACJA POSTĘPU REALIZACJI „LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BIELSK PODLASKI”

Rysunek 2.1.1. Obszar rewitalizacji w Bielsku Podlaskim.

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bielsk Podlaski.

EWALUACJA POSTĘPU REALIZACJI „LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BIELSK PODLASKI”

2.3. Dane źródłowe

Dane źródłowe do obliczeń zostały pozyskane przez Urząd Miasta w Bielsku Podlaskim. Dane ze względu na charakter ich gestorów można podzielić na trzy zasadnicze grupy:

- Dane z zasobów własnych Urzędu (ewidencja ludności),
- Dane z zasobów jednostek podległych (MOPS),
- Dane z zasobów podmiotów zewnętrznych (PUP, Urząd Statystyczny, KPP).

Podstawą do obliczeń wskaźników monitoringu realizacji LPR MBP były następujące dane:

- Liczba ludności ogółem – Urząd Miasta Bielsk Podlaski,
- Liczba osób w wieku produkcyjnym – Urząd Miasta Bielsk Podlaski,
- Liczba obiektów infrastruktury, w których poprawiono funkcjonalność,
- Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim,
- Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON – Urząd Statystyczny w Białymstoku,
- Liczba bezrobotnych ogółem – Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku Podlaskim,
- Liczba wykroczeń ogółem – Komenda Powiatowa Policji w Bielsku Podlaskim.

Pozyskane dane poddane zostały weryfikacji z punktu widzenia ich kompletności oraz cech umożliwiających ich geolokalizację tzn. identyfikację w przestrzeni miasta.

2.4. Metodyka obliczeń

Pozyskane przez UM Bielsk Podlaski dane po wstępnej weryfikacji zostały przypisane do konkretnych punktów w przestrzeni miasta przy wykorzystaniu narzędzi Geograficznych Systemów Informacji (GIS). Po uzyskaniu pełnej bazy danych przestrzennych obliczono wartości poszczególnych zjawisk dla obszaru rewitalizacji wyznaczonego w LPR MBP. To, w konsekwencji umożliwiło w kolejnym kroku na obliczenie samych wartości wskaźników realizacji celów programu dla poszczególnych lat z okresu 2017-2019.

Tabela 5.1.1. Mierniki do obliczeń wskaźników postępów realizacji celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bielsk Podlaski za okres 2017-2019.

L.p.	Miernik	2017	2018	2019
1.	Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem MOPS	603	652	557
2.	Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON			632*
3.	Liczba osób bezrobotnych ogółem	165	203	184
5.	Liczba wykroczeń ogółem	169,3	206,9	175,1
6.	Ludność ogółem	6313	6368	6412
7.	Ludność w wieku produkcyjnym	3415	3432	3372

* stan na sierpień 2020.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Bielsku Podlaskim i in.

Analiza

3. ANALIZA WSKAŹNIKÓW REALIZACJI CELÓW LPR MBP

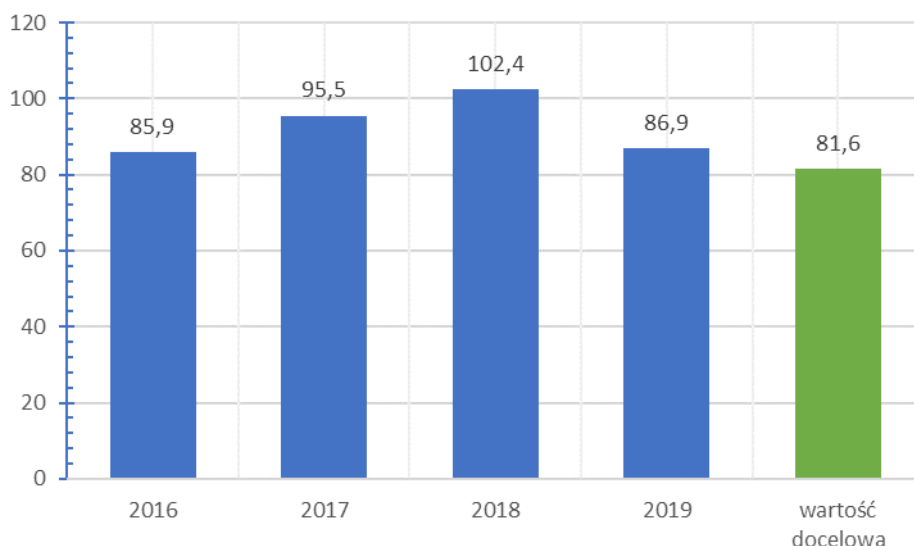
3.1. Struktura analizy

W celu zachowania możliwie jak największej przejrzystości dokumentu na potrzeby analizy wskaźników przyjęto strukturę odpowiadającą podziałowi na poszczególne cele strategiczne LPR MBP.

3.2. Wzrost poziomu i jakości życia poprzez wzmacnianie kapitału społecznego

Wskaźnikiem służącym do monitorowania efektów realizacji celu strategicznego Wzrost poziomu i jakości życia poprzez wzmacnianie kapitału społecznego jest wskaźnik liczby osób w rodzinach otrzymujących wsparcie MOPS na 1 tys. mieszkańców.

W latach 2016-2019 zaobserwować można było wzrost analizowanego wskaźnika do poziomu ponad 102 osób w rodzinach w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców, a następnie jego głęboki spadek do poziomu zbliżonego do wyjściowego (86,9). W wartościach względnych wynik dla roku 2019 był w konsekwencji nieznacznie tylko, bo o 1,1%, wyższy niż wartość wskaźnika w roku 2016. Docelowa wartość wskaźnika liczby osób w rodzinach objętych wsparciem MOPS powinna być o 5% niższa niż wartość bazowa w 2016 r. Analiza danych dla okresu 2016-2019 wykazała dość znaczący poziom wahań wskaźnika. Tym samym, w perspektywie roku 2023, postawiony poziom docelowy wskaźnika wydaje się być możliwy do osiągnięcia.

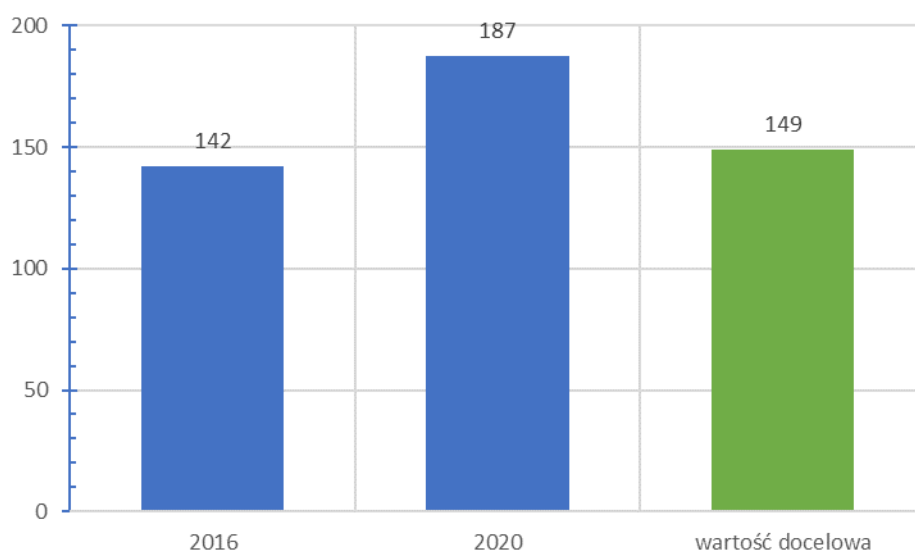
Rysunek 3.2.1. Liczba osób w rodzinach otrzymujących wsparcie MOPS na 1 tys. mieszkańców na obszarze rewitalizacji w Bielsku Podlaskim w latach 2016-2019.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Bielsku Podlaskim i in.

3.3. Poprawa warunków dla powstawania i rozwoju podmiotów gospodarczych

Do monitorowania efektów realizacji celu strategicznego Poprawa warunków dla powstawania i rozwoju podmiotów gospodarczych przypisany jest wskaźnik liczby podmiotów zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Ze względu na brak danych za lata 2017-2019, w tym przypadku posłużono się danymi według stanu za sierpień 2020. W tym czasie na obszarze rewitalizacji zarejestrowanych było ponad 630 podmiotów. W przeliczeniu na 1 000 osób w wieku produkcyjnym dało to wynik 187,4. Jest to wartość aż o 32% wyższa od wartości dla bazowego roku 2016 (142,0). Wzrost ten oznaczał, że przekroczony został przyjęty poziom docelowy wynoszący 149 podmiotów / 1 tys. mieszkańców

w wieku produkcyjnym tj. założony wzrost o 10%).

Rysunek 3.2.2. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON na 1 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym na obszarze rewitalizacji w Bielsku Podlaskim w latach 2016-2020.

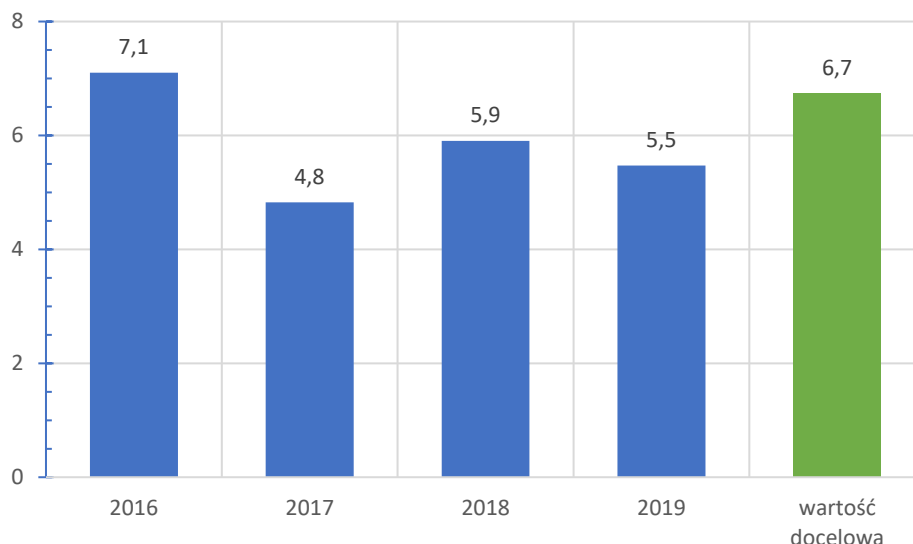
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Białymstoku i in.

3.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i zawodowemu

Efekty realizacji celu strategicznego pn. Wzrost poziomu i jakości życia poprzez wzmocnienie kapitału społecznego mierzy wskaźnik liczby osób bezrobotnych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym.

EWALUACJA POSTĘPU REALIZACJI „LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BIELSK PODLASKI”

W analizowanym przedziale czasowym zaobserwować można było wyraźny spadek wskaźnika do poziomu wynoszącego niecałe 5 osób bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym, a następnie jego nieznaczne wahania mieszczące się w przedziale od 5 do 6. Stan na koniec roku 2019 był o 23% niższy niż wartość wskaźnika dla roku bazowego (2016). Tym samym dynamika tego wskaźnika dalece przekroczyła wartość przyjętą w LPR a wynoszącą 6,7% (tj. spadek o 5%).

Rysunek 3.2.3. Liczba osób bezrobotnych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym na obszarze rewitalizacji w Bielsku Podlaskim w latach 2016-2019.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Bielsku Podlaskim i in.

3.5. Modernizacja i rozbudowa istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej

Kwestie związane z realizacją celu strategicznego dotyczącego Modernizacji i rozbudowy istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej zostały zoperacjonalizowane w postaci wskaźnika (miernika) liczby obiektów infrastruktury, w których poprawiono funkcjonalność. Do tej grupy zaliczały się zrealizowane na obszarze rewitalizacji:

- siłownia zewnętrzna (2018),
- wielorodzinny budynek socjalny (2019).

Jednocześnie należy dodać, że:

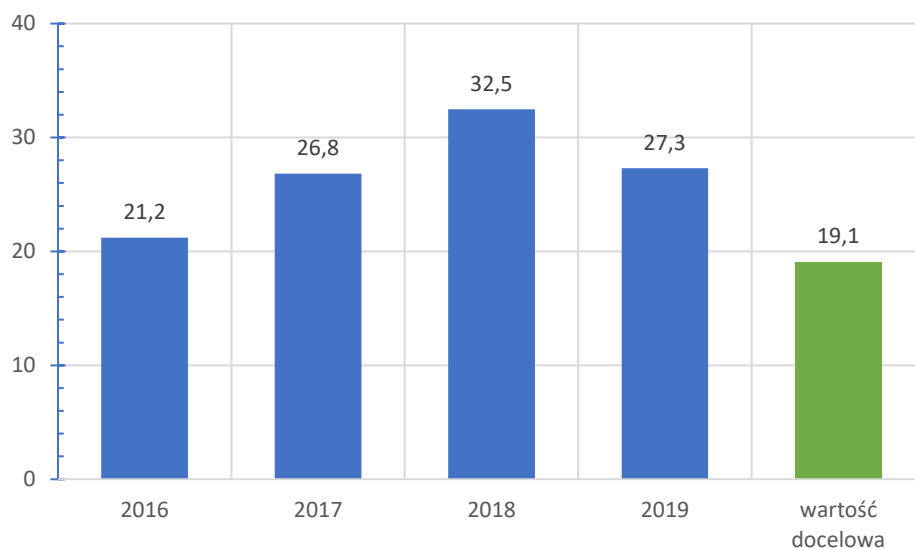
- w 2019 r. kontynuowane były prace związane z modernizacją i przebudową Bielskiego Domu Kultury wraz z Kinem Znicz,
- w 2020 r. Urząd Miasta otrzymał dofinansowanie z NFOŚiGW na rewitalizację zespołu parków miejskich.

Pomimo spadku dochodów bieżących miasta związanych z pandemią COVID-19, nie wydaje się, aby osiągnięcie założonego celu działań w tym celu strategicznym miało być zagrożone w perspektywie roku 2023.

3.6. Poprawa poziomu bezpieczeństwa

Wskaźnikiem służącym do monitorowania efektów realizacji celu strategicznego pn. Poprawa bezpieczeństwa jest wskaźnik liczby wykroczeń na 1 tys. mieszkańców.

W latach 2016-2018 analizowany wskaźnik systematycznie rósł aż do poziomu 32,5 wykroczenia na 1 tys. mieszkańców. Następnie wyraźnie spadł do wartości 27,3. Wynik ten był nadal bardzo odległy od wyznaczonego poziomu docelowego wynoszącego 191 wykroczenia na 1 tys. mieszkańców (tj. spadek o 10%).

Rysunek 3.2.4. Liczba wykroczeń ogółem na 1000 mieszkańców na obszarze rewitalizacji w Bielsku Podlaskim w latach 2016-2019.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Bielsku Podlaskim i in.

Podsumowanie

4. WNIOSKI Z MONITORINGU WSKAŹNIKÓW.

Na koniec analizowanego okresu czasu, dwa z pięciu wskaźników wyraźnie przekroczyły wartości założone do osiągnięcia w LPR. Były to wskaźnik bezrobocia oraz przedsiębiorczości. Nie ulega wątpliwości, że oba wskaźniki reprezentowały zjawiska wzajemnie ze sobą powiązane tj. gospodarkę i rynek pracy. W obu przypadkach można mówić o dobrej sytuacji i osiągnięciu założonych celów, choć wydaje się, że jest raczej efekt dobrej koniunktury gospodarczej w mieście niż przeprowadzonej interwencji.

Konsekwencją dobrej kondycji gospodarczej i towarzyszącego jej rynku pracy powinno być zatem położenie na dalszym etapie wdrażania LPR MBP większego akcentu na pozostałe obszary tematyczne działań rewitalizacyjnych. Analiza wskaźnikowa sugeruje, że obszarem w szczególności zasługującym na uwagę powinny być kwestie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji. Wyraźnie rosnąca, względem roku 2016 liczba wykroczeń w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców sugeruje konieczność rozważenia aktualizacji LPR MBP poprzez:

- pogłębienie ewaluacji śródkresowej (*midterm*) LPR MBP o kwestie związane z bezpieczeństwem,
- uwypuklenie kwestii związanych z poprawą bezpieczeństwa w strukturze celów LPR MBP,
- uzupełnienia listy przedsięwzięć podstawowych zarówno inwestycyjnych, jak i nieinwestycyjnych bezpośrednio odwołujących się do poprawy bezpieczeństwa, takich jak np. system monitoringu wizyjnego, akcje edukacyjno-informacyjne, modernizacja niektórych elementów infrastruktury miejskiej, w zależności od wyników analiz dotyczących bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji.

Należy również kontynuować i systematycznie monitorować działania zmierzające do realizacji celu strategicznego Wzrost poziomu i jakości życia poprzez wzmocnienie kapitału społecznego. Wskaźnik odnoszący się do efektów jego realizacji był drugim, obok wskaźnika poziomu bezpieczeństwa wskaźnikiem, który nie osiągnął zakładanego poziomu. Proponowana powyżej aktualizacja programu może być również okazją do ewentualnej zmiany listy przedsięwzięć podstawowych również w tym zakresie.

Ze względu na charakter rejestru REGON koniecznym jest systematyczne, coroczne gromadzenie danych o podmiotach gospodarczych z Urzędu Statystycznego w Białymstoku, tak aby można je było porównywać w ujęciu rocznym na potrzeby kolejnej ewaluacji programu, razem z pozostałymi wskaźnikami.

Ponadto, warto również podkreślić, że:

- większość analizowanych wskaźników, odnotowała pogorszenie sytuacji społeczno-ekonomicznej w roku 2018, a następnie jej pewną poprawę w roku 2019,
- na obszarze rewitalizacji w latach 2017-2019 odnotowano niewielki, bo sięgający kilkudziesięciu osób rocznie, wzrost liczby ludności.

EWALUACJA POSTĘPU REALIZACJI „LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BIELSK PODLASKI”

W kontekście sytuacji na obszarze rewitalizacji dużą niewiadomą pozostaje wpływ na nią uwarunkowań związanych z pandemią COVID-19. W scenariuszu optymistycznym można założyć krótkotrwałe pogorszenie się sytuacji na obszarze rewitalizacji w latach 2020-2021 i jej poprawę w latach kolejnych.

EWALUACJA POSTĘPU REALIZACJI „LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BIELSK PODLASKI”

ZAŁĄCZNIK 1

L.p.	Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość początkowa wskaźnika	Źródło danych	Wartość docelowa wskaźnika	2017		2018		2019	
						Wartość wskaźnika	Zmiana względem wartości początkowej w %	Wartość wskaźnika	Zmiana względem wartości początkowej w %	Wartość wskaźnika	Zmiana względem wartości początkowej w %
1.	Wzrost poziomu i jakości życia poprzez wzmocnienie kapitału społecznego	Liczba osób w rodzinach otrzymujących wsparcie MOPS na 1 tys. mieszkańców	85,9	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	-5%	95,5	+11,2%	102,4	+19,2%	86,9	+1,1%
2.	Poprawa warunków dla powstawania i rozwoju podmiotów gospodarczych	Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	142,0	Główny Urząd Statystyczny	+5%	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	187,4*	+32,0%*
3.	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i zawodowemu	Liczba osób bezrobotnych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym	7,1	Powiatowy Urząd Pracy	-5%	4,8	-32,0%	5,9	-16,8%	5,5	-23,0%
4.	Modernizacja i rozbudowa istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej	Liczba obiektów infrastruktury, w których poprawiono funkcjonalność	0	Urząd Miasta	5	0	0%**	1	20%**	2	40%**
5.	Poprawa poziomu bezpieczeństwa	Liczba wykroczeń na 1 tys. mieszkańców	21,2	Komenda Powiatowa Policji	-10%	26,8	+26,5%	32,5	+53,2%	27,3	+28,8%

* stan na sierpień 2020

** skumulowany poziom wykonania wartości docelowej w %

Tab. Z1. Wskaźniki monitorowania postępu realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bielsk Podlaski za okres 2017-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Bielsku Podlaskim i in.

EWALUACJA POSTĘPU REALIZACJI „LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA BIELSK PODLASKI”

SPIS ILUSTRACJI:

Rysunek 2.1.1. Obszar rewitalizacji w Bielsku Podlaskim.....	6
Rysunek 3.2.1. Liczba osób w rodzinach otrzymujących wsparcie MOPS na 1 tys. mieszkańców na obszarze rewitalizacji w Bielsku Podlaskim w latach 2016-2019.	9
Rysunek 3.2.2. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON na 1 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym na obszarze rewitalizacji w Bielsku Podlaskim w latach 2016-2020.	10
Rysunek 3.2.3. Liczba osób bezrobotnych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym na obszarze rewitalizacji w Bielsku Podlaskim w latach 2016-2019.	11
Rysunek 3.2.4. Liczba wykroczeń ogółem na 1000 mieszkańców na obszarze rewitalizacji w Bielsku Podlaskim w latach 2016-2019.....	12

SPIS TABEL:

Tabela 5.1.1. Mierniki do obliczeń wskaźników postępów realizacji celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bielsk Podlaski za okres 2017-2019.	7
Tab. Z1. Wskaźniki monitorowania postępu realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bielsk Podlaski za okres 2017-2019	16